

RAD DRUŠTVA „BIHAĆ“ U SPLITU KROZ GODINU 1937

Početkom godine 1937 starinarsko društvo „Bihać“, kojemu je smrt god. 1934 ugrabila osnivača i 40-godišnjeg pretsjednika don Franu Bulića, izabralo je novu upravu. Za pretsjednika je bio biran Dr. Vinko Lozovina, za potpretsjednika Dr. Ljubo Karaman, za tajnika Dr. Lovro Katić, za čuvara prof. Cvito Fisković, za blagajnika Ivan Znidarčić; u stručni su Odbor ušli prof. A. Belas, Lj. Karaman i L. Katić.

Ove se godine nije kopalo. Društvo je željelo da namjeravano iskapanje kod „Šuplje crkve“ u Solinu, gdje je bila otkopana crkva kraljevskog samostana Sv. Mojsija iz XI vijeka i iskopavanje kod ruševina ranosrednjovjekovne crkvice u „Sudanelu“ kod Trogira izvede stari društveni saradnik arh. E. Dyggve, koji ove godine nije mogao doći u Dalmaciju. Društvo je svoj glavni rad i nastojanje ove godine posvetilo populariziranju historije i spomenika te je u tu svrhu priredilo stručno vođeno pregledanje spomenika u Splitu (prof. Belas) i društvene zbirke u Arheološkom muzeju (prof. Fisković). Ovom pregledanju spomenika, kojemu je prethodilo malo predavanje, prisustvovala su članice hrvatskih ženskih društava u Splitu; ono će se nastaviti do godine posjetom starohrvatskih starina u Solinu i ekskurzijom u Trogir.

U Trogiru je društvo otelo daljnjem propadanju nadgrobnu ploču, koju je god. 1571 Splitsanin Petar Tartaglia postavio u katedrali svom djedu po majci trogirskom patriciju Ivanu Leoni, čiji su preci, kako natpis na ploči kaže, našli okrilje kod lava Sv. Marka „in desolatione Croatiae“ t. j. u vrijeme haranja Turaka u hrvatskim krajevima. Ova nadgrobna ploča dosta izlizana od vremena i koje su slova počela propadati bila je dignuta s pločnika i postavljena uza zid katedrale nasuprot ploče Mladena Šubića († 1348) koju je pred nekoliko godina društvo na isti način spasilo od posvemašnje propasti.

Društvo je također odlučilo da na uspomenu 500-te obljetnice smrti junačkog kapetana i branitelja Klisa Petra Kružića († 1537) u živoj hridi do ulaza u klišku tvrđavu postavi veliku natpisnu ploču. Ploču postavljaju zajednički društvo „Bihać“, „Braća hrvatskog zmaja“ i Općina Klisa. Za tekst je bio upotrebljen natpis što ga je kratko pred svoju smrt za klišku tvrđavu bio sastavio don Frane Bulić. Slova je bio nacrtao kipar I. Kerdić. Bilo je teškoća da se veliki kameni blok od 3 m × 1.50 m izvadi i donese na Klis pa će tako ploča biti postavljena kroz godinu 1938.

Prošle godine slavila se je također 1050-godišnjica pobjede Neretljana nad mletačkim duždem Petrom Candianom kod Makarske (god. 887). Kako je poznato, dužd je pao u bitci i odavna se je pojavila kod nas tvrdnja, da je u Tučepima njegov grob na kojemu je uklesan duždjev lik. Prof. Belas ponovno je potakao u javnosti ovo pitanje duždeva groba i predložio da društvo „Bihać“ pregleda u Tučepima kraj Makarske navodnu nadgrobnu ploču Candiana. Prvi, koji nam je zabilježio tradiciju o navodnom grobu i liku Petra Candiana u Tučepima, bio je učenik opat A. Fortis u svom putopisu po Dalmaciji god. 1774. U dvorcu conte Grubišića u Tučepima